

provinsje fryslân
provincie fryslân

We schetsen u de koers

Omgevingsvisie Fryslân

Het Koersdocument Omgevingsvisie Fryslân

Het Koersdocument Omgevingsvisie Fryslân vormt de opstap naar een provinciale Omgevingsvisie. Uit dat Koersdocument hebben we de essentie gehaald en deze is verbeeld in dit 'schetsboek'.

Het Koersdocument geeft een beeld van de toekomst van de Friese ruimte. Waar willen we naartoe, wat zijn de ambities? En welke keuzes zijn dan nodig? Hoe werken we met elkaar aan de inrichting van Fryslân? En wie heeft welke rol(len)? Vanuit de Friese samenleving is waardevolle inbreng geleverd voor het Koersdocument. Samen met u kleuren wij de toekomstschets van de Friese ruimte graag verder in!

Wilt u meer weten over het Koersdocument Omgevingsvisie Fryslân en het vervolgproces? Kijk dan op www.fryslan.frl/omgevingsvisie of www.omgevingslab.frl of e-mail naar: omgevingsvisie@fryslan.frl

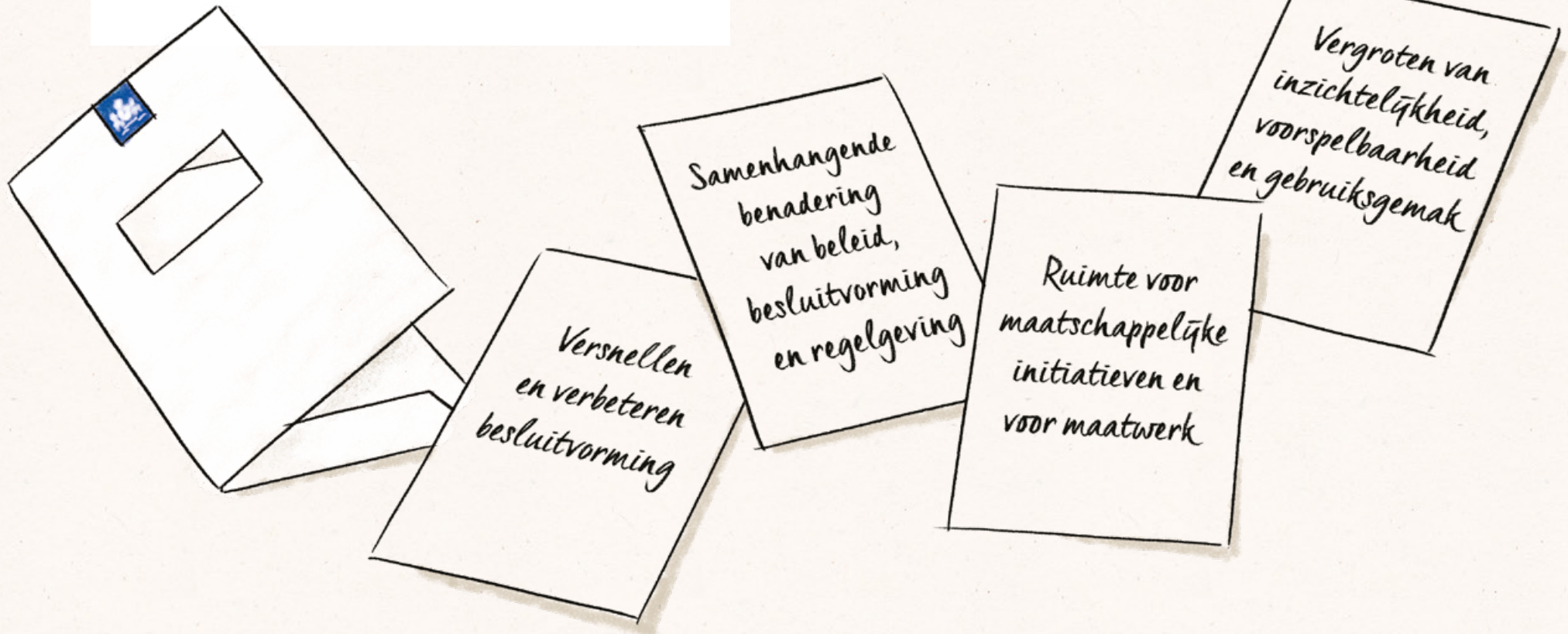
Uitgave juni 2018 | fotografie: Hindrik Sijens

*Het Koersdocument
Omgevingsvisie
in grote lijnen*

A. Op weg naar de Friese Omgevingsvisie

Met de Omgevingsvisie zetten we een grote en fundamentele stap: de samenvoeging en integratie van ons beleid voor de fysieke leefomgeving.

Met de Omgevingsvisie werken we aan de doelen van de nieuwe Omgevingswet:

B. De Omgevingsvisie: beleid bij elkaar

In de Omgevingsvisie brengen we beleid integraal bij elkaar en daarom zien we in de Omgevingsvisie ook enkele algemene uitgangspunten uit het bestaand beleid terug:

volledig circulair produceren
en consumeren in 2050

duurzame energie in 2050

grondgebonden, aan het gebied
verbonden landbouw

zuinig ruimtegebruik

voorzorgbeginsel en aanpak van
verontreiniging aan de bron

de vervuiler betaalt

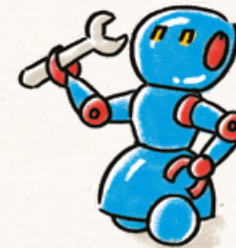
C. Belangrijke ontwikkelingen die invloed hebben op Fryslân

klimaatverandering en
zeespiegelstijging

de bevolkingsontwikkeling

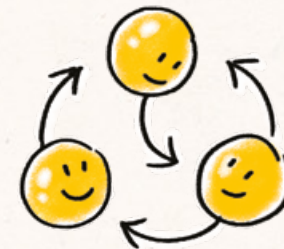
de overgang naar een kenniseconomie
en technologische ontwikkelingen

ecologische en landschappelijke verschraving
van met name het platteland

de uitputting van natuurlijke voorraden

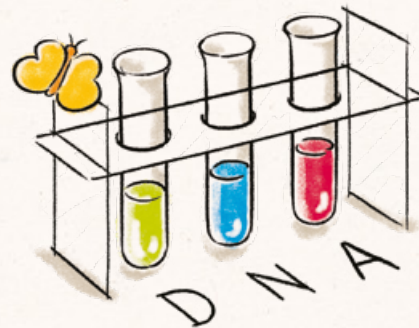
het ontstaan van nieuwe sociale netwerken

D. Welke ambities hebben we voor Fryslân?

1. een vitaal en veerkrachtig Fryslân

2. karakteristiek Fryslân versterken

3. meebewegen en samenwerking

E. Alles hangt met elkaar samen...

Een gezonde, veilige, schone en waardevolle leefomgeving is essentieel voor aantrekkelijk wonen, werken, ontspannen en beleven. We willen de omgevingskwaliteiten gebruiken voor het activeren én inpassen van ontwikkelingen.

Een sterke economie en optimale bereikbaarheid brengen welvaart en welzijn en zijn de basis voor een vitale en leefbare regio. En economische vitaliteit genereert de middelen voor investeren in omgevingskwaliteiten. De punten hiernaast hebben dus allemaal een onderlinge samenhang.

Friese economie vergroenen en circulair maken

sterke economie en optimale bereikbaarheid zijn de basis voor een vitale en leefbare regio

werkgelegenheid bindt mensen economisch en sociaal aan het gebied

economische vitaliteit geeft mogelijkheden om te investeren in omgevingskwaliteiten, zoals landschap en natuur

werkgelegenheid zorgt voor welvaart en welzijn

F. Omgevingsvisie ontwikkelen en uitvoeren met verschillende partijen

Maatschappelijke verhoudingen veranderen. Zo zien we onder andere het volgende:

- bewoners, bedrijven en organisaties nemen zelf het initiatief om hun leefomgeving te verbeteren
- nieuwe vormen van samenwerkingen ontstaan
- gemeenten worden groter en krijgen meer taken
- er is behoefte aan lokale oplossingen, zelfvoorziening en zeggenschap

Nauwe samenwerking

Dit vraagt voor de invulling en uitvoering van de Omgevingsvisie nauwe samenwerking met verschillende partijen. Tevens vraagt dit om een flexibele houding van alle betrokkenen en ruimte voor lokale en regionale partijen. Via omgevingslabs, expertsessies en andere bijeenkomsten zijn bouwstenen opgehaald voor de visie. Deze gesprekken met de samenleving zijn grotendeels gezamenlijk georganiseerd door de Friese overheden ('De Friese Aanpak').

Wat adviseerden de mienskip en overheden ons?

Tijdens de labs, bijeenkomsten en expertsessies gaven overheden, organisaties, ondernemers en mienskip ons advies.

“Geef koers door aan te geven aan welke grote opgaven we de komende tijd gaan werken en aan welke richtingen wordt gedacht.”

“Geef speelruimte aan initiatieven en oplossingen uit de mienskip.”

“Stel als gemeente en provincie vooraf duidelijke kaders vast, zodat de partijen binnen de kaders met initiatieven en oplossingen kunnen komen.”

“Houd rekening met behoud van de identiteit van het landschap en de menselijke maat.”

“Neem als overheid je verantwoordelijkheid als de urgentie daar om vraagt.”

G. Hoe gaan we werken?

De **inhoudelijke principes** van waaruit de provincie Fryslân wil werken.

Zuinig en meervoudig ruimtegebruik:

we willen de Friese ruimte doelmatig benutten, onder andere door verschillende vormen van ruimtegebruik te combineren.

Omgevingskwaliteiten als ontwerpbasis: de bestaande omgeving is de inspiratie voor de inpassing van ontwikkelingen met aandacht voor eigenheid en identiteit.

Koppelen en verbinden als uitdaging: we stimuleren dat plannen en projecten bijdragen aan meerdere opgaven en ambities.

Gezond en veilig: we nemen gezondheid, welbevinden en veiligheid mee in onze plannen en zoeken actief hoe we kunnen bijdragen aan een gezonde leefomgeving.

Hoe gaan we werken?

Principes van **samenwerken**: hoe wil de provincie Fryslân samenwerken?

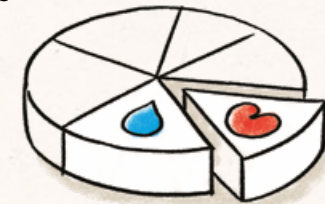
Ja, mits: van bepalen naar aansluiten en ondersteunen. Meer accent op communiceren en stimuleren, minder op reguleren.

Aansluiten bij wat er al gebeurt: er zijn allerlei initiatieven in de samenleving die bijdragen aan de opgaven, dus daar sluiten we zo veel mogelijk op aan.

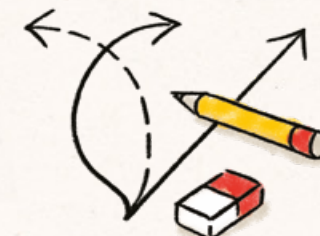
Decentraal wat kan: taken worden in principe uitgevoerd door gemeenten en het waterschap, tenzij de provincie het beter kan doen.

We zijn rolbewust: welke rol vinden we passen en deze rol ook duidelijk communiceren.

Ruimer op inhoud, sturen op proces: we geven aan wat onze doelen zijn en sturen op het proces om daar te komen.

H. Vier integrale opgaven

Op basis van de ontwikkelingen, onze principes en de wensen uit de mienskip komen we tot vier urgente integrale opgaven.

1. Leefbaar, vitaal en bereikbaar
2. Energietransitie
3. Klimaatadaptatie
4. Versterken biodiversiteit

Vier integrale opgaven

1. Doelen leefbaar, vitaal en bereikbaar

Energieke steden en vitale dorpen, leefbaar en optimaal bereikbaar, met:

- economische dynamiek
- gevarieerde werkgelegenheid
- innovatiekracht
- kennisontwikkeling
- aantrekkelijke voorzieningen

2. Doelen energietransitie

Fryslân is in 2050 onafhankelijk van fossiele energie en in 2050 wordt energie duurzaam opgewekt.

De tussendoelen voor 2020 zijn:

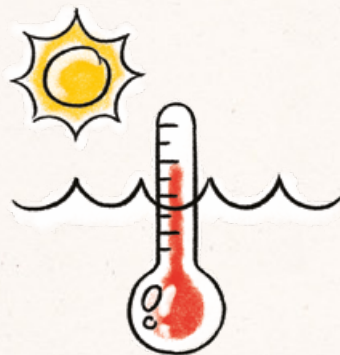
- het energieverbruik is 20% lager dan het verbruik in 2010
- 16% van ons energieverbruik wordt duurzaam opgewekt
- 4.000 aan energie gerelateerde banen in Fryslân gerealiseerd

3. Doelen klimaatadaptatie

Met technische en ruimtelijke maatregelen kunnen we weersextremen opvangen.

- de schade door wateroverlast, droogte en verzilting en hittestress blijven binnen maatschappelijk aanvaardbare grenzen
- we voldoen aan de wettelijke normen voor kustveiligheid

4. Doelen versterken biodiversiteit

In 2025 is er een opgaande lijn in de Friese biodiversiteit, zowel in agrarisch gebied als daarbuiten, door:

- duurzame landbouw in 2025
- goede kwaliteit water, bodem en lucht
- divers landschap

*We nodigen u uit samen met ons te werken aan een vitaal,
veerkrachtig en karakteristiek Fryslân.*